

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr.

Indúlt: Pénteken, October' 17-dikén, 1834.

32.

NÉMET ORSZÁG.

A' Hesseni Hertzeg Ó Magassága, Oct. 3 kán tartatott seregvizsgálatkor, lovastól együtt elesett, melly alkalommal szemét, és bal lábát tetemesen megsértette: mind a' mellett ismét lóra ült, 's mindaddig jelen volt a' vizsgálatnál, míg vége nem lett.

GÖRÖG ORSZÁG.

Nauplia Sept. 6.kán. A' Peloponesusi lázzadásnak fejei, egytől egyig, mind elfogattattak, 's a' parasztoktól, a' Polikároknak adattattak ki. A' lázzadást e' szerint bévégzettnek lehet tekinteni. Albániában is nyughatatlanság támadt. A' híres Tafil Buzi, az előtt Mehmed Ali szolgálatjában, vezetett volt az Insurgenseket. A' Rebellesek eleinte győzedelmeskedtek a' nagy Ur seregén, de a' mint most halljuk, később tökéletesen megverettettek. Most attól lehet tartani, hogy majd azon széllyel szórt tsapatok, mint rablók özveállanak, 's Görög Országba beütnek, mint már ez sokszor megtörtént. A' Kormány azért jó előre tzélerányos rendszabásokat tett. Görög Ország, és a' fényes Porta. közötti viszonyok, végre kedvezőleg megfordultak. — Konstantzina polyban a' Görög Követ, audientziára volt, 's most már a' többi Statuok Diplomaticusaival egy lábon áll.

Naupliából Sept. 6.kán költ tudósítások ekképpen szólnak az Arkadiai, és Messeniai lázzadásról, — mellynek elnyomásában a' Palikárok nagy részt vettek. „Mihelyt a' lázzadás közhírré lett, Griva, és Za-

vellas, kik az előtt Felségsértéssel vádoltatván, a' Fő Törvényszéktől szabadoknak nyilatkoztattak, audientziát nyertek a' Királynál, a' ki felszóllította őket, hogy miután őt Királynak választották, most már jussait védelmezzék is. E' végre őket a' rendetlen sereg (Palikárok) Obersterévé nevezte, 's meghagyta nekik, hogy társaikat öszveszedvén, fogjanak fegyvert, hitesegett földiek ellen. Ezen bátor férjfiak, a' Királynak egész lelkesedéssel ígérték segedelmeket. Igy azután a' Polikár tsapathoz, minden útsza szegeleten felszóllítás függesztetett ki, 's több kapitányok falukra küldettek verbuválás végett. A' fegyvertárban éjjel nappal dolgoztak, a' Polikárok készületjeken. Egyetlen egy kijelentések, veres sipka fejér koronával: fegyverek: pistoly, kard, és svért. Verbuváláskor egy pár tsizmát kapnak: napi bérek egy drachma (25 kr.) Vasárnap Aug. 17-kén egy szabad piacon, a' kapu előtt, zászlókat kitűzték, melly fejér, 's kék színű, és egy kereszttel ékeskedett: lettek reá a' hűség esküjét a' Hadi Miniszter jelenlétében. Estve 7 óraker a' kapu előtt ismét özvegyültek, 's Griva egyik testvérének Commandója alatt, a' városon végig mentek, azután pedig hajóra ültek, és General Schmalzai való egyesülés végett, Messeniába siettek. A' Polikárok, kik Griva intézésére, mintha a' földgyomrából jöttek volna elő, egy nap 500-an jelentek meg, 's minden nap szaporodtak, méh rajként követték a' zászlót. Vezérjek (Griva) aranyban, ezüstben, és Skárlát-

ban gazdagon volt öltözködve. Vasárnap úgymint 24-kén már a' győzedelem kezében volt. Délelőtti 10 órakor, egy sereg Polikár, 27 fogollyal, 5 nyert zászlóval, és lovakra rakott számos fegyverrel, a' városba tartotta fényes hémennelét. Mindenki szívesen örült a' győzedelmen. És így a' békesség ismét helyre állott a' Provintziákban. A' foglyok részszerént It s c h k a l é b a n, részszerint Burdziban ülnek; közöttök van a' híres Nikitas is, a' ki Törökfaló nevezet alatt eléggé esmeretes.

O R O S Z O R S Z Á G.

(Sz. Pétervári Ujság.) A' híres magyar utazó Kőrösi Csoma Sándor, a' Himalaji hegyekben, és Tibetben hihetetlen szorgalommal, és mindennemű nélkülözésekkel töltött több esztendei tartózkodása után, egy esztendővel ez előtt, tudománybeli kintseivel Calcuttába ment, hogy ott munkájának egy részét kiadja. Legközelebb egy Tibeti szótárnak kiadásával foglalatostkodott, mellyből néhány, még nem egészen tökéletes példányok, immár Európába szállítottak. A' munka negyedréthben 351 oldalt foglal el, de az előbeszéd, és bévezetés hibázik. A' cím csak Tibet nyelven vágyon, 's szóról szóra ez az értelme: „A' Tibeti nyelv szavainak tengere: öszvegyűjtetett Ssang ghia Phountsogh Sang C'har derek tanítónak fáradozásai, és neveltetett, 's rendbeszedett tanítványa, Kőrösi Csoma Sándor által.

EGYHÁZI STÁTUSOK.

Bolognából költ levelek szerint, Oct. 4-kén estve, kevéssel 8 óra előtt, erős, — 8 secundáig tartott földindulás éreztetett, melly mindazáltal, azonkívül, hogy némelly roskadó félben lévő házakat megrontott, semmi más sze-

rentsétlenséget sem okozott. A' Játék-szín, mellyben most Pasta aszszony énekel, tömve volt, 's éppen kezdődött a' darab, midőn a' rengés beállott. A' nézők nyakra före siettek kifelé, 's valóban a' tolakodás veszedelemmel lett volna öszvekötvé, ha hogy néhány hidegebb vérűek, a' részenti kiemenetelre reá nem birták volna a' nézőket, kik később a' rengés alábbhagyván, magoktól vissza mentek, a' midőn az Opera annak rendje szerént folytatódott. Mind a' mellett a' félékenyebbek, az akkoriéjjelt Montagnolán (Bolognának sétáló helye) töltötték.

FRANTZIA ORSZÁG.

(Páris Oct. 4-kén.) A' Párisi kereskedők a' Börsén, ha bár nem számosan is, de azért a' Spanyol költön feletti versengés, eleven volt. Cailleux, a' Biztosság Elnökét úgy körülvették, hogy csak nem öszvenyomattatott. Az egyik jóváhagyta a' Biztosság javallatját, a' másik tajtékzoit haragjában, 's karhoztatta a' Bankeruttot, 's vele együtt Torrenot, és a' Corteseket: mások ismét azt viszonozták, hogy Reductzióról szó sints, és a' Guebhardi költön félrevetése, még nem bankerutt. Ma Cailleux Úr, javallatját ismét által olvasta, 's némellyeket benne megváltoztatott. Ő (Cailleux) nagy tehetségű, 's munkásságú férjű. Előbbi ellenmondására nem is ügyeltek, de később 5000 en írták alá, 's St. Cloudban, és a' külső dolgokra ügyelő Miniszteriumnál, a' beszélgetésnek főtárgya lön. Azon ellenmondás foglalata ekképpen vágyon. „A' Spanyol nyugtatóványok tulajdonosai, különösen pedig a' Guebhardi hitelezők fontolóra vévén 1-ször Hogy a' Finantz Miniszternek Gróf Torrenónak javallatja, melly a' Spanyol Kama-

rák elibo terjesztetett, a' Ferdinand Kormánya alatt költ iroványnak nyilvános megsértése. 2-szor Hogy ezen javallat, a' Spanyol Miniszteriumnak, minden bankerutt elleni hivatalos nyilatkozása után, azon gyanura ádozt, mintha a' rendkívüli bankruttra szántszándékosan tzelzott volna, hogy így a' szerentséllen hitelezők megromlásokból, nagyobb hasznot húzzon. 3-szor Hogy ez a' gyanú az által valóssággá lesz, mivel bankeruttot az Agensek, már előre sejtették. 4-er Hogy egy Kormánynak, a' kötelezést tekintve, nints nagyobb jussa, mint magános embernek, sőt inkább annak, minden forrást meg kell nyitnia, mielőtt hitelezőinek megfosztásáról gondolkodnék. 5-ször Hogy a' Contractust, a' kötelezőknek nyilvános megegyezések nélkül, sem megváltoztatni, sem megsemmisíteni, nem lehet, — még is a' Spanyol Nemzet, egyezését megszegve, kötelezéseit megsemmisítve, olly hitelezőkkel, kik egy Nemzettel nem perelhetnek, és így a' népjüst megsértve, égrekiáltó igazságtalanságot követett el, a' helyett, hogy a' betsüllet törvényeit, mellyek az emberi társaságot oltalmazák, bétöltötte volna. 6-szor Hogy az egybe gyült Spanyol Kamaráknak, a' Ferdinand utolsó akaratjából költ Oklevél szerint, nem lehetett jussok, ezen telyes hatalmú Fejedelem által tett költsönöket, tanátskozás alá venni, annyival kevésbé ezeket kétségbe hozni, vagy éppen meg semmisíteni. 7-szer Végre fontolóra vévén, hogy mivel a' Spanyol nyugtatványok tulajdonosai, az új papirospénz elfogadása, 's a' javallott Reductzio megengedése mellett, magok megfosztását, nyilván helyben hagyni látszatnának, — ezenel protestálnak minden Reductio, vagy Spanyol bankruttt javallat ellen."

Armand Carrel a' Nationalnak főszerkeztetője, ki legközelőbbi elítéltetése után Angoly Országba szökött, onnan ismét visszatért Párisba, a' mit a' Politzia Praefectusnak Gisqueur-nak ekképpen adott tudtára: „Praefectus Ur! úgy hiszem, jó leszsz közhírré tennem, hogy több nap óta Párisban vagyok, és hogy — bár akármit mondjanak némelly Miniszterialislapok, koránt sints szándékomban, magamat az igazságtalan — 's távollétem alatt a' megsemmisítő Udvar által is megerősített ítélet végrehajtása alól kihúzni. A' mit mások a' törvény, és bírák eránti tiszteletből tesznek, én azt magam betsületéért tészem. Tartozom avval characteremnek, hogy ne döbbenjek vissza az igazság kiszolgáltatás következéseitől, mellynek magamat tudva alávettem, a' midön jussaim ellenjeit, vagy a' mi még rosszabb, ellenjeim szolgálait, esmértem el bíráimnak. Azért én úgy, a' mint az Urnak tetszik, alávetem magam azon — minden fennálló törvények megsértése mellett kimondott fogságnak. Ezen nyilatkozásból láthatja Praefectus Ur, hogy Igazgatóságának Agensei ki nem tüntethetik magokat, mert nem úgy fognak el, mint szökevényt, vagy mint, ki el akar bujni: és így, ha talán a' Kormányra nézve, mellyet szolgál az Ur, ditsőségebbnek találtatnék, engem gúnyosan lakásomból kihurtzoltatni, a' helyett, hogy hely, és idő rendeltetnék megjelenésemre, tehát a' Publicum már előre fogná tudni, hogy ez a' durva bánás mód reám nézve szükségtelen volt. Es ha a' szokássá vált erőszakoskodások következésében, mellyek Párisban minden jó intézeteket lealáznak, a' mit már sok, vélem egyformán gondolkozó, 's most boszszuállást reménylő férjfiak tapasztaltak, az rajtam is megtörténnék, — tehát akkor előre nyilvános, hogy

részemről semmi ellentállást nem kellett várni, és hogy e' szerint a' Politiának nem csak befogásra, de meggyalázásra is volt parantsalatja. Nem akarom éppen mondani, hogy hasonló parantsolatok az Urtól jöhetnek, de bár kitől jöttek legyen is eddig, elég az hozzá, hogy végrehajtottak, 's úgy hiszem, én se érdemlettem nagyobb kedvezést, és tekintetet, mint más férfiak, kik a' Kormány ellenségeinek tartatnak." A' 4 kén költ National, ezen tzikkely közlése miatt zár alá tétetett. 5-kén reggeli 10 órakor Carrel Ura' St. Pelagi tömlöztbe vezetett.

SPANYOL AMERIKA.

(Port of Spain Gazette.) Santa Martha városa, Tierra Firme Provintziában, egy földindulás következtében egészen elsüllyedt. Veracruzból Aug. 1-jén költ tudósítások szerint, Puebla városa, Santanának, Jul. 22-kén adatott által. Ez az utóbbi (Santana) Mexicói Tsászárnak akarja magát kikiáltatni: azomban evvel másuvá néz, és csak előljárója a' Spanyol Királyi familiából — egy Prinz, thronusra való lépésének — Egy Decretum botsáttatott ki, melly a' Cortesektől száműzött minden személyeket, mind Spanyolokat, mind Creolokat, visszahívja: Santana csak azért fogadná el a' Tsászári tizmet, hogy az által egy Spanyol Printznek a' Koronához utat nyisson. A' General, ezen új Monarcha alatt, mint Vice Király, Helytartó fogna lenni. A' Praesidens nagy kegyességet, és mérsékletet mutat ellenségei eránt, még azoknak is megenged, kik ellene fegyvert fogtak. A' Cholera folytatja pusztításait Oaxacában, és ennek környékén. Gamara General, a' Pueblai ostromnál nagyon megsebesítettett. Xalisco még mindég a' Kormány ellen volt, de el-

nyomására már indulóban van egy erős sereg.

P O R T U G A L L I A.

(Cronicle) Don Pedro mind végig megtartotta az ő kitünő állhatatos characterét. Halála előtt kevés napokkal beszélgetvén a' vele foglalatoskodó orvossal, ezt kérdé a' többek között tőle: „Van e' orvos úrnak familiája?“ — Számos gyermekeim vannak, felele az orvos. — „Javaslom tehát, — monda Dom Pedro, — hogy mindenek felett azoknak jó neveltetésekről gondoskodjék az Ur. Mint haldokló, — a' kinek szavai még is tsak fontosok lehetnek, — kérem az Urat vegye azt gondolóra. A' mi engemet Miguel testvér ötsémmel együtt illet, a' mi nevelésünkre éppen semmi gond sem fordítatott, 's midőn ember kort értünk, éppen semmit sem tudtunk. Midőn engemet életem viszontagságai eszes, tanult, és tapasztalt férfiak közé vezettek, akkor láttam, melly tudatlan legyek, igyekeztem a' mennyire lehetett, minden alkalmatosságot magam tökéletesítésére használni. Átal láttam ugyan esméretem hijánosságait, 's még is kénytelen voltam gyakran hibás javallatokat követni. A' megőrett kornak tulajdon gondjai 's kötelssségei vagynak 's tsak későn látja által az ember, önnön kárára, hogy a' mit ifjú korában könnyen megszerezhetett volna magának tanulás által, már késő.“

A' Deputatusok Kamarája Sept. 19-kén tartott Ülésében, Senhor Magalhaes következő javallatot tett: „Figyelmetessé tészem a' Kamarát egy Nemzeti hálára, mellyre méltók azon nagy, és nemes szolgálatok, mellyekben a' Portugallus Nemzet, sőt az egész emberiség részesült ama nagy Fejedelem, ama rendkívül való férjfiú által, a' kire úgy látszik, tsak azért szállott

két korona, hogy két Nemzetet szabaddá, és függetlenné tegyen. Ő Tsászárságának első házasságából született két gyermekei, királyi tizmet hordanak, 's a' többi ugyan azon házasságból nemzett gyermekek is, Brasiliában főrangjukhoz képpest megelégedve élhetnek, de nem úgy ám a' második házasságából született, 's Portugalliában élő gyermekek. Donna Maria Amalia Hertzeg kis-aszszonyról nints gondoskodva, 's azért Felsőes Attyát szeretném avval megvívasztalni, hogy említett Leányát valamely örökséggel a' Nemzet, mellyért az Atya magát olly nagylelkűen áldozta fel, megajándékozná. Ennél fogva én azt javallom: A' Nemzeti Jóságából 500 Conto de Reis vettessék ki, 's abból lekötött vagyon (Fidei Commissum) gyanánt, Donna Maria Amalia házitartása alapittassék meg, egyszersmind Minde llo Hertzegné tizimmel ruháztsák fel, Dom Pedro Tsászár azon részen történt szerentsés kiszállásának emlékezetére. Elhatároztatott, hogy később ez a' javallat ismét felvétessék.

Londonban is elterjedt 24-kén a' Dom Pedro haláláról való hír, de mivel a' Madridból 27-kén költ tudósítások rólla halgatnak, a' dolog kétségben maradt.

Dom Pedro halála fájdalom! megvalósodott. A' jeles Fejedelem Sept. 24-kén délután harmadfél órakor hűnyt el Quéluz palotában. A' Timesnek egy levelezője, erről ekképpen ír Lisbonából: „24-kén reggel Dom Pedro állapotja javulni kezdett, a' mi hasonló betegségeknel mindenkor előpostája a' közelgető halálnak, 's maga a' Braganza Hertzegné is reménylette férjének helyreállítását: azomban a' beteg, minden reménységtől elesett: azért is 8 óra felé a' fiatal Királynét magához hívatta, 's arra kérte, hogy

még elhúnyta előtt egy Decretumot botsásson ki, mellynek erejénél fogva, politikai, és polgári hibába esett minden rendű személyek szabad lábra tétessenek, a' mit a' Királynészentül meg is fogadott. Dom Pedro utolsó szempillantásig magánál volt, 's úgy látszott, telyesen megnyugodott a' végzésben, valamint szinte az Ország jelen helyzetében is. Minden körülötte lévőkötől, különösen pedig Mendizabal Urától, ki az egész utolsó éjjelt szobájában töltötte, szívesen elbútszótt: ezen többit meg is ölelte, 's ismételve köszönte Néki, Portugalliának tett szolgálatait. — Kivánsága az volt, hogy ne temetessék el Királyi pompával, hanem tsak úgy, mint a' Portugallus sereg Generalissimusa, 's romlandó tetemei, de különösen szíve, Oportóba, úgymint ditsőségének néző piatzára vitessék. Aug. 29. től fogva sejdíteni látszott, hogy October hónapját nem éri el, és hogy hihetőleg 21-kén hal meg, 's ebbeli sejdítést feleségével is közlötöte, 's egyszersmind kérte, ne hagyná el, hanem ápolja utolsó szempillantásig, — melly kérését Ő Felsőge híven is telyesítöte.

Az új Miniszterium 24-kén estve ekképpen alkottatott: Palmella Hertzeg a' Miniszteri Tanás Elnöke: a' Coimbrai Püspök, a' Deputatusok Kamarája Elnöke, és belső Miniszter. Barretto Ferraz Justiz Miniszter. Da Silva Carvalho Finantz Miniszter. Terceira Hertzeg Hadi Miniszter. Gróf Villareal külső dolgokra ügyelő Miniszter. Jose Freire elébb hadi, most tengeri Miniszter.

(Globe.) Az említett kinevezések, Gróf Villarealt kivévén, a' ki külföldben igen derék, eszes ember, — Silva Carvalho akarata szerint történtek, 's Lisbonában köztetszést nyertek. Terceira Hertzeg szereti a' sereg: noha nem nagy talentomú, de

igen betsületes férjfiú, 's a' Generalstab volt fejével, Loureiróval, ki első Al Titoknoknak neveztetett, jól fogja vinni a' Miniszterséget. A' Coimbrai Püspök közönségesen tiszteltetik, 's a' fiatal Királynéra, bizonyosan nagy befolyással leend. Barreto Ferraz, minden tudósításoknál fogva, fedhetetlen characterrel bír. A' ki Portugallia ügyét, különösen a' Cortesek összeülések óta, figyelmetesebben vizsgálja, bizonyosan tapasztalhatta, hogy Palmella Hertzeg, eddigleni folyamátját kedveltette, 's azért nem lehet rajta tsudálkozni, hogy azon Cabinétba lép, mellyben Silva Carvalho ül, a' mi valóban mindenekelőtt kívánatos dolog. A' mi ez utóbbit illeti, lehetetlennek tartott, nála nélkül Igazgatóságot alkotni, mert különben a' köz felozslástól méltán lehetett tartani. A' Lisbonai Bank kinyilatkozttá, hogy ha Carvalho kilép, azonnal bévégzi számadásait a' Kormánnyal. A' kereskedő rendnek nagyobb része, úgy szinte a' többi lakosok, még pedig a' Miniszternek mind barátjai, mind ellenségei azt mondták, hogy néki, az Ország javára, a' Finantz Departamentum fejének kell maradnia. Gróf Villareal igen tisztelt férjfiú, a' kinek szavába bizni lehet, — pedig ez nállunk szokatlan, 's a' ki Hazájának tartozó köteleességeit, a' Cabinetben bévett principiumok szerint, lelkiismeretesen telyesítendi. Ő bizonyosan kezesül szolgál a' mérsékelt résznek. Palmella Hertzeg, valamint az előtt, úgy ezután, a' Pairek Kamarája Elnökségét viendi: Al Elnöké Trigo Status Tanátsos neveztetett. A' Coimbrai Püspök helyébe, ki ekkoráig a' 2-dik Kamarában Elnök volt, Marciano de Acevedo neveztetett. Palmella Hertzeg, a' Deputatusok Kamarájában így adta elő azon principiumokat, mellyeket az Igazgatóságban

követni szándékozik. „Az Igazgatóság ügymond mindent megteendő; a' mi erejében áll, hogy a' Constitutzionalis Intezetek kibontakozása, úgy szinte azoknak megerősítése, előmozdittassék: a' Charta valóstására még talán megkívántató törvényeket javallani fog, — a' Status hitelnek, mind a' bel, mind a' külföldön leendő feltartására tzeleányos rendszabáshoz nyúl, 's mindent felszentel, hogy a' Portugallusokat, minden kivétel nélkül, bár minő gondolkozások volt légyen is az előtt, a' Királyné zászlója alá gyűjtse, 's azáltal eszközölje, hogy a' Charta lelke valóssággal életbe lépjen.

N A G Y B R I T A N N I A.

Lord Bentink Angliában, tsak egyszerű szokású, 's gondolkozású férjfiúnak tartatik, még is ha Generaligazgatóképpen, Kelet Indiába útazik, holmi-jának elszállítására, 105 elefánt, 1300 teve, és 800 ökrös szekér kívántatik.

B É T S.

Felséges rendelésnél fogva Ő Felségének Dom Pedrónak Braganzai Hertzegnek, és Szász-Altenburgi Fridrik Hertzegnek halálokat a' s. Oct. 16-kától kezdve hét hétig, ú. m. Nov. 20 káig mély, azután pedig Dec. 3-káig fél gyászszal fogja a' Ts. K. Udvargyászolni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Branyitskai Báró Jósika János Urat az Erdélyi Kir. Kormányzék Elölülőjét, önnön kérésére, egész hivataldíjja meg-hagyásával nyugodalomra botsátani, felséges kegyelmének bizonyosságául pedig, és számos esztendőök lefolyása alatt telyesített hív szolgálatja tekintetéből Leopold Tsászár érdemrende nagy keresztjével megtisztelni, ennek felette Felséges megelégedését hozzá botsátott tulajdon kegyelmes kezeírásában kinyilatkoztatni.

Ó Ts. K. Felsége méltóztatott Oct. 5-kán költ kir. határozata által Hilibi Gál Domokos Urat Erdélyben Kültlő Vármegeye Táblabíráját a' Kolo'svári Kir. Lyceum Directorává 's egyszerűsmind Királyi Tanátsossá kegyelmeesen kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'son Oct. 10 kén. Miólta Kerületi tanátskozásban, az Urbéri tárgyat illető Hegy. Resolutzió pontonként felolvastatott, — némelly indítványok is tétettek, mint a' többek között T. Borsod Vármegeye által a' Duna regulatziója iránt, úgy szinte az említett Resolutzió következtében a' 7-ik Törvényzikkhelynek kiegészítése, — a' mit egy megbízott Kerületi Kiküldöttség előlegesen kidolgozván, jelenleg tárgya lön a' Ker. tanátskozásoknak.

Oct. 14-kén. T. Borsod Vármegeye kívánságára felolvastatott az elkészült Felírási javallat, a' Duna elkezdett regulatziójáról, — az Orsovái g való hajókázás elhárítása eszközeiről, 's végre, gözhajókon az egész Dunán lefelé Török Országig törtéendő hajókázásról.

Marczal mellékről, névszerént Kemenes aljáról Oct. 1-jén. Az idén uralkodó rettenetes szárazság egyik tümenye nálunk a' berkek, hanok, nádasok és folyami motsár-aljak meggyújtása 's égése. Névszerint megjegyyezhetni ezt a' Marczalról, melly országunk földleírásában is tsavargó folyásáról, iszapos áradásiról és sok nádasiról emlékezetes. Marczal, (mellyről szokás mondani: „a' Marczal ég!“) kiszáradván ez idén, 's járhatatlanok lévén minden vizei és zombékos hánsgái részint a' mezőn őriző pajkos tselédek, részint gondatlan gazdák által jó tzélből de rosz következtéssel meg-

gyújtatott. A' tűz előre nem látott nagy erőre kapott 's most már szörnyen elharapozott a' kipárolgott folyam mentiben. Egész nyaratszaka lángol 's pislog éjjel nappal. Füstje mérföldre látszó nagy gomolyokban emelkedik az egekbe; szerte hordatik a' szelek által a' Marczal-melléki helységekre, mellyeket, ahoz képest mint a' szél tsapja 's kavarogtatja, — sokszor rémületes sűrűséggel 's búzzel borít el; úgy hogy a' lakosok (celeinte főképp) ijedve futkostak ide 's tova, vélvén: nem más gyuladás e' az a' helységben? Vidékünk lakosi e' szörnyű tünemény óta, az életre megkívántató legelső elembe, a' tiszta levegőben szükségét látnak, 's nem győznek óvakodni e' gonosz füstnek, ablakokon, ajtókon a' szobákba hatásától annál kevésbé pedig; mivel a' tűz gátolhatatlanul elhatalmazott 's hatalmazik. Egész örvények 's kutak égtek be a' földbe. Aztán alá edzette magát a' zombékoknak 's az egész hának. Belé kapott néhutt az erdőkbe is, mellyeknek gyökereit a' föld színe alatt lappangólag terjedve özszeégeli: miglen felfelé hat 's a' legszebb előfákat szövétnekként látja lobogni a' szomorú tulajdonos. Hozzá közelíteni nem tanátsos; mert nem tudhatni, hol sülyed alá az ember lába zsarátnag örvénybe, még ott is, hol ennek a' föld színén semmi jelensége. Mármár szinte magokat a' falukat is fenyegeti felpörköléssel. Gátok 's árkok ellene hiába vettek; mert részint alant nagy mélységben hacapózik, részint a' szél szállítja által minden gáton. Szóval, olthatatlan mérges konok tűz ez, mellynek gyökeres kioltatását nem egy jó essőtől hanem egyedül a' Marczal minden árveizeinek megérkezésétől remélhetni. A' kár tetemes és sajnos a' gazdákra nézve már most is: hát még jövődöre? —

Budán, Pesten, Pozsony és Esztergombán jobbadán végezve a' szüret. Mindenütt kitünő bőségu 's az 1811-nél még tán edesebb a' must. Így van ez Veszprém 's a' Balaton melléken is. Badacsonban nem tsak az ugy nevezett 's hajdan ólta híres Gyula f y szőlőben és szomszédjában, hanem mindenütt tömérdek szaporaságú és zamatú arany gerezdek mosolyganak, úgy hogy minden, ki két három év ólta az olly annyira kellemes Badacsonyi ürmősbeli tartozását, ajándékát vagy bármí nemű kedveskedési kötelezését nem teljesítheté a' szüret mostohasága miatt, most valóban kívánat szerént kétszeres tőkéstül 's kétszeres kamatostul minden mentség 's erőtetés nélkül megteheti azt. A' síkföldi szőlők Czegléd, Nagykőrös, Kecskeméten 's egyéb ezekkel rokon 's homokos tájakon olly özönben áraszták a' nedvet, hogy hordó szükében gyékényre 's ponyvára is szedettek sokan; sok meg még mindedig szedetlenül hagyá szőlőjét szürőedény hija miatt, 's voltak számosan, kik pénztelenségök miatt hordót nem szerezhethvén (mellynek faabrantsú akóját sem lehetett e' vidékeken szürettájban 3 's 3 1/2 vforinton alul kapni 's ezt sem a' kívántató mennyiségben) kínálva kínálták 20, 24, 30 ezüst krajtzáron akóját a' mustnak. A' Tisza mellett is olly dús vala Semele magzatának (Bacchusnak) áldása, hogy néhol, p. o. Mindszenten Csongrádban, edény szüke miatt tsolnakokra, ladikokra 's lélekvesztökre is szedék az egyebüvé általok rakhatatlan szőlöt. — Somló, Érmellék 's Hegyalja még tsak most kezdi szüretjét. Hegyalján kevésnek mondják az aszút esső nem léte 's en-

nélfogvást a' szőlőhéj meg nem vékonyulhatottsága miatt. Egerből pedig ezt írják Oct. 7-kéröl: „Az Egri szüret há tárideje Oct. 2-kára tétetvén, a' szedés kedvező napok alatt foly. Általában elmondhatni, hogy a' termés bősége nálunk reményfelüli, mert habár a' hőütés vagyis tsutka aszály több helyütt sok szőlőfürtöt leszárasztott is, még is maradt annyi — igen kevés helyet kivéve — hogy szőlősgazdáink nemtsak minden edényeket teli tölthetik, de sokan a' bö áldás miatt különösen a' hordó dolgában szükségét is szenvednek. Van elég példa, hogy az egri szőlősgazda egy költsön adott hordóért kész a' költsönzőnek másik hordaját szín mustal megtölteni. A' termés jóságára nézve a' jelesebb hegyeken, millyenek az Eged, Síkhegy, a' felejthetetlen 1827-ik évihez közelít, de több más helyen is jó. Szőlőink' bö termésére nagyon számoltak a' bodnárak: a' sz. mihály-napi Egri vásáron és maiglan is a' három akós hordó párjának ára 11, 12 's 13 vforint is volt; holott egyébkor jóval alább is leheté venni. Ezeknél fogva nem félhetni, hogy borszomjan halunk meg, sőt bőven juttathatunk jó szomszédinknak is, hogy pénz-magra szert tehessünk, mi annál ohajthatóbb, mert régólta nem volt jó borvásárunk.“ Jkr.

A' Pénz folyamat October' 16-kán;

közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 9/25

Az 1820-béli sorsosok: —

Az 1821-béli hasonlók: 138

Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 58 1/8 for. keltek, mind Conv.

Bank-Aktziák keltek 1256 for. ton.

Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker - Strasse Nro 755.)